

**Р Е Ц Е Н И Я**

**От професор д-р Стефан Иванов Мичев,  
професор в катедра „Национална сигурност“, във факултет  
„Информационни науки“ на Университета по библиотекознание и  
информационни технологии**

за научните трудове, представени по конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”, по учебните дисциплини: „Право на международната сигурност“, „Глобална сигурност и геополитика (Приватизиране на сигурността)“ и „Военна дипломация (международно-правна уредба)” – 1 (едно) място, обнародван в „Държавен вестник” бр. 87/31.10.2017 г.

на кандидата **д-р Ирина Николаева Миндова-Дочева,**  
главен асистент в катедра “Национална и международна сигурност”  
във Факултет „Национална сигурност и отбрана” на Военна академия  
“Георги С. Раковски”

С о ф и я

2018

## **1. Оценка на представените материали за конкурса**

В конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” гл. ас. д-р Ирина Миндова-Дочева участва с 14 научни труда. Общият обем на публикациите е 301 страници. Публикациите са разпределени, както следва : 1 монография, 1 учебно пособие, 1 методика, 6 статии и 5 доклада, публикувани в научни списания и сборници, като две от тях са на английски език.

Всички представени за рецензия публикации са лично дело на автора, като една е в съавторство. Предложените трудове съответстват на предметната област на обявения конкурс и се приемат за рецензия.

## **2. Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидата**

Резултатите от научно-изследователската дейност, отразени в научните трудове на кандидата, представляват съществена част от преподаваните учебни дисциплини, посочени в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Монографичният труд „Приватизиране на сигурността. Съвременни правни проблеми”, който авторката представя и като хабилитационен, е сериозно изследване на правните аспекти на процеса на приватизирането на сигурността, с акцент върху проблемите на транснационалното публично-частно партньорство.

Смятам за достатъчно обоснована основната теза на авторката, че липсата на адекватна правна регулация относно функционирането на частните военни компании и компании за сигурност, които се явяват ключови недържавни субекти на публично-частно партньорство, води до подкопаване устоите на правовата държава, ефективното функциониране на демократичните институции и фундаменталните права и свободи.

В монографията е извършен анализ и оценка на развитието на правната регламентация на национално и наднационално равнище във

вързка с приватизирането на сигурността. Съпоставени са различните подходи за изграждане на правна регламентация – посредством приемане на нормативна уредба и посредством приемане на кодекси за поведение. Посочени са основните форми на въздействие на недържавните субекти върху националната и международната сигурност, на базата на критичен анализ на ключовите национални и международни инициативи за създаване на регулация на дейността на частните военни компании и компании за сигурност. В изследването са дефинирани и оценени техните основни достойнства и слабости. Систематизирани и оценени са инициативите за създаване на регулация без правнообвързваща сила, основана на мекото право (стандартизационни споразумения, кодекси за поведение, добри практики и др.). Главният извод е, че зачитането на върховенството на закона и съблюдаването на правата на човека и основните свободи имат ключово значение за постигане на ефективно публично-частно партньорство.

Учебното пособие „Военна дипломация. Международноправна уредба” е създадено за ползване от студентите в магистърската програма „Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили”. Състои се от теоретична част, съдържаща основни систематизирани знания в сферата на дипломацията и на военната дипломация в частност, и практико-приложна част, съдържаща казуси и нормативни източници. В този си вид то напълно отговаря на високите изисквания за обучението във ВА и има научно-приложен характер. Същата оценка заслужава и изготвената през 2013 г. „Методика за провеждане на занятия по учебната дисциплина „Военна дипломация” и е поредното доказателство за трайния интерес на кандидатката към изготвяне на учебни помагала, с които да направи по-ефективен процеса на обучение във ВА.

В статиите и докладите, изнесени на научни форуми – международни и национални, се представят резултати от изследванията на гл. ас. д-р

Ирина Миндова-Дочева, посветени на важни научни проблеми като сравнителноправният анализ на нормативната уредба в няколко държави с оглед на легалните ограничения върху достъпа до социални мрежи; ролята на въоръжените сили при терористични актове и натоварването им с полицейски функции; тероризмът в практиката на Европейския съд по правата на човека; специфичните различия между правото на САЩ и правото на европейските държави, признали допълващата юрисдикция на Международния наказателен съд и други.

Международното наказателно право и утвърждаването на Международния наказателен съд като важен коректив и стожер на международния мир и сигурност са проблематика, към която авторът проявява траен интерес.

### **3. Оценка на научните резултати и приноси на кандидата**

Постигнатите научни резултати са ясно определени в следните три области: „Приватизиране на сигурността“; „Право на международната сигурност“ и „Военна дипломация“.

Непременно трябва да се отбележи актуалността на тематика на приватизирането на сигурността, защото политиката, насочена към приватизиране на сигурността, понастоящем е ярко очертана световна тенденция. Развитието на тази дейност в сферата на сигурността изпреварва темповете на създаването на съответната правната регулация.

Несъмнено приносен характер има представена в монографията оригинална конструкция от знания за правната регулация на приватизирането на сигурността. Несъмнен принос има правния анализ на наемничеството, като се доказва негативната роля на участието на наемници във въоръжен конфликт.

Проведеното изследване върху правните аспекти на приватизирането на сигурността е солидна основа за разработването на нови подходи за осъществяване на публично-частно партньорство посредством споделяне на отговорността. Направените оценки и съпоставки на слабостите и достойнствата на съществуващата към момента регулация могат да намерят приложение при доразвиване на националния модел на публично-частно партньорство.

В научните изследвания на гл. ас. д-р Ирина Миндова-Дочева имат приносен характер приведените допълнителни аргументи за значението на Международния наказателен съд като независим арбитър в международните отношения, като са разгледани три ситуации, отнесени пред съда – Украйна срещу Русия, Палестина срещу Израел и иракски граждани срещу Великобритания, при които се твърди извършването на престъпления против човечеството и военни престъпления.

Всички приносни моменти в рецензираните трудове са лично на автора. Затова аз приемам като цяло заявените от гл. ас. д-р Ирина Миндова приноси. Получени са нови и са обогатени съществуващи знания, но не по-малко важно е, че постигнатите резултати могат да се използват в обучението на студентите във ВА „Георги Раковски“ и да се прилагат в практиката.

#### **4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата**

Гл. ас. д-р Ирина Миндова-Дочева е получила педагогическа квалификация в методическите курсове за преподаватели във ВА „Георги С. Раковски“. Тя е преподавател с 13 години стаж. Била е научен ръководител на десетки успешно защитили дипломанти. Освен на български език, тя обучава слушатели и студенти и на английски език, както по програмите на Военна академия, така и по международната програма за академичен обмен Еразъм+.

Като преподавател в Академията обогатява знанията си и професионално се усъвършенства чрез участие в профилирани курсове относно правните аспекти на сигурността: в САЩ по въпроси на международното право и въоръжените конфликти ( „Defense Institute of International Legal Studies“, Нюпорт и „The Judge Advocate General’s School“, Шарлътсвил), по Военна дипломация към Дипломатическия институт на МВнР.

Разработените и провеждани от нея лекторски курсове са в предметната област на дисциплините, по които е обявен конкурсът за доцент. Участва със свои модули в програмите „Глобална сигурност и геополитика“, „Национална и международна сигурност“, „Система за

национална сигурност и управление при кризи“, „Право на международната сигурност. Демократичен контрол в сферата на сигурността“ и „Военна дипломация“. Освен това самостоятелно води специализиран курс „Правно-нормативна уредба в сферата на сигурността и отбраната“ в рамките на акредитираната докторска програма по „Военно-политически проблеми на сигурността“.

## **5. Лични впечатления**

Познавам Ирина Миндова-Дочева от времето, когато беше назначена като асистент в катедра „Национална и международна сигурност“ във ВА ”Георги С. Раковски”, където години наред бяхме колеги. Мога да потвърдя, че тя успя да се утвърди като авторитетен, ерудиран и предпочитан от слушателите, курсистите и студентите преподавател с широка обща култура и трайни научни интереси.

Имам непосредствени впечатления от работата на Ирина Миндова-Дочева като докторант в катедра „Национална и международна сигурност”. Запознат съм с научните резултати и приноси в дисертацията, както и с творческите ѝ постижения като преподавател и изследовател след присъждането на образователната и научна степен „доктор“.

## **6. Бележки и препоръки**

По желание на гл. ас. д-р Ирина Миндова-Дочева сме обсъждали повечето от произведенията, представени за рецензиране, преди да бъдат издадени, и тя се е съобразявала с критичните ми бележки и препоръки. Затова в тази рецензия нямам съществени критични бележки.

Авторската справка за научните и научно-приложни резултати е изготвена професионално, но някои от изразите се нуждаят от редакция, за да се подчертае, че разработките на кандидата имат и интердисциплинарен характер и е важно това да се оцени по достойнство. Това, разбира се, е несъществена бележка.

## **7. Заключение**

Оценявам положително научната продукция, както и преподавателска дейност на гл. ас. д-р Ирина Миндова-Дочева. Те отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Предлагам на уважаемото Научно жури да гласува положително гл. ас. д-р Ирина Николаева Миндова-Дочева да заеме академичната длъжност „доцент” във ВА „Георги С. Раковски” в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, Професионално направление 9.1. „Национална сигурност” по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”.

Рецензент: (П)

Професор, д-р Стефан Мичев